

“A Rússia la democràcia tot just es va formant”

Senyor Satàrov, es poden anomenar eleccions les presidencials que es faran a Rússia el dia 2 de març?

—No, és clar que no. Es poden anomenar eleccions, però només per a un elector, per a Vladímir Vladímirovitx Putin. Per a la resta no ho són.

—**Però es preveu que la participació hi serà molt alta i que els electors aniran a votar com si fossin uns comicis de veritat.**

—Hem de recordar que, entre els electors als quals no fa vergonya això que passa i tenen intenció d'anar a votar, hi ha molta gent que està acostumada a una substitució del poder sense elecció encara més evident. Vivien a la Unió Soviètica, on també hi havia el ritual d'anar als col·legis electorals i votaven per un candidat únic. Per això les eleccions del temps de Putin són sens dubte un progrés. Els electors tenen la possibilitat de no anar a votar, impensable als temps soviètics; la possibilitat de fer malbé la papereta i per això ningú no els jutjarà; poden votar per un altre candidat, etc. Són pitjors que en els temps de Ieltsin, quan tampoc no eren ideals, però són millors que al període soviètic.

—**Què en penseu de les crítiques occidentals al procés democràtic rus?**

—Es tracta de categories d'edat diferent. A occident, la democràcia té uns centenars d'anys i aquí és molt jove, encara es va formant. És com si un home adult s'enfada amb un nen petit perquè no pot fer un salt tan llarg com el d'una persona gran. Jo critico obertament aquestes eleccions, però també reconec que s'han de prendre com un procés força objectiu.

—**El paper del candidat oficialista Dimitri Medvedev és clar. Quin és el dels altres tres candidats que es presenten?**

—Participen a l'espectacle dirigit pel Kremlin. I tots els actors ho fan de manera molt conscient, fins i tot els comunistes. Vejam, perquè sigui més en-

Gueorgui Satàrov

Gueorgui Satàrov (Moscou, 1947), sociòleg i matemàtic, president de la Fundació INDEM (Informàtica per a la Democràcia). Va ser assessor del president Borís Ieltsin del 1994 al 1997. Aquest expert en la política russa explica què es pot esperar de les eleccions presidencials.

tenedor, tots són de la mateixa companyia del Kremlin i interpreten diversos papers: un fa de pare, un altre d'amant, el tercer fa de bufó. Els papers són repartits, cada personatge entén el seu i l'interpreta segons el guió.

—**Però els comunistes van amenaçar de retirar-se si Medvedev no participava als debats. El candidat oficialista no vol saber res dels cara a cara. En canvi, Guennadi Ziugànov, el candidat comunista, continua a la cursa presidencial.**

—Una mica d'intriga sí que hi ha de ser. Els deixen marge per a una petita improvisació.

—**Prenen la decisió de presentar-se de manera independent?**

—Cal recordar que el 2004, quan aquests candidats eren una mica més independents, Guennadi Ziugànov i Vladímir Jirinovski es van negar a participar-hi. Però tant les del 2004 com les d'enguany tenen un tret comú: el guanyador és determinat abans de fer-se els comicis. Aleshores van decidir de no participar-hi, però ara sí que ho fan. El motiu només pot ser un: no els han permès d'espallar l'obra. És un espectacle seriós i no s'hi poden posar actors suplents, han d'actuar-hi els principals.

—**I en aquest repartiment, quin paper hi té Andrei Bogdànov, el líder del Partit Demòcrata?**

—Un personatge ridícul i desgraciat. Hi ha d'haver si més no un actor que sigui totalment manipulable, que no sigui gaire car, que interpretarà un paper clau només en cas que convingui: que les eleccions no perillin si se'n retiren les estrelles.

—**No hi havia cap paper per al liberal Mikhaïl Kasiànov? I per això la comissió electoral va dir que no el podia registrar perquè hi havia un elevat tant per cent de signatures invàlides?**

—Van veure que no podien donar-li'n cap perquè podia fer perillar l'espectacle. El fet de no registrar-lo, evidentment, és una decisió política.

—**Però sembla que els hauria d'interessar una figura opositora sense cap possibilitat de guanyar per legítimar els comicis...**

—Fa molts anys que es curen en salut i tenen por que a última hora passi alguna cosa imprevisible. Imaginem-nos aquesta escena: tots els ciutadans es

preparen per a l'espectacle, hi van, i de sobte s'adonen que no es tracta d'un espectacle sinó de la vida i pensen que la vida és més important que l'espectacle, que s'acabarà al cap de poques hores, però que la vida continua. I poden pensar: "I si votem a aquest? I si votem a favor de la vida i no de l'espectacle?" I s'ensorra l'obra i s'ensorra tot.

—**La campanya electoral dels comicis legislatius del desembre es feia sentir molt més que no la d'ara. A què és deguda aquesta diferència?**

—Aleshores encara hi havia elements de competitivitat i hi havia participants que volien jugar de manera seriosa, com la Unió de Forces de Dretes, i per això s'hi van destinar més esforços.

“El 2004, els comunistes van decidir de no participar a les eleccions, però ara sí. El motiu és que no els han permès d'espallar l'obra. És un espectacle seriós i no s'hi poden posar actors suplents”

—**Hi ha molts analistes que creuen que Putin no serà el primer ministre tal com es vol fer creure. Què en penseu?**

—Crec que no el serà i, si l'és, per molt poc temps, mentre durin els canvis, potser un any per ajudar Medvedev.

—**I què farà després?**

—Crec que vol complir el seu somni de convertir-se en superoligarca. Hi ha diverses possibilitats, com Gazprom o la idea de formar una organització de països exportadors de gas.

—**I per què. Putin i Medvedev parlen tant de l'estabilitat i de la**

continuitat? És real aquesta estabilitat que tant invoquen?

—És clar que no. Quan parlen d'estabilitat al país, en realitat volen dir l'estabilitat al poder. Tot el que han fet fins ara és garantir aquesta estabilitat política. Però per als negocis, per exemple, sovint canvien les regles del joc i hi ha molta corrupció. Quant a la vida del carrer, hi ha un conjunt de fenòmens, com la monetització dels descomptes, l'augment dels preus de consum de productes bàsics i la inflació, que impedeixen de parlar d'estabilitat. El resultat és que tot s'interpreta a l'inrevés: els ciutadans es creuen l'estabilitat i els que l'han construït per a ells tenen molta por; per això en parlen tant. No hi pot haver estabilitat en un país quan tothom en parla; això és un senyal de no estabilitat.

—**Vós estúdieu els diversos escenaris polítics que conviuen a Rússia i afirmeu que actualment hi predomina el de dictadura de defensa. Com el definiríeu?**

—S'hi observen diversos canvis aquests darrers dos anys; el règim s'ha fet més dur perquè és controlat pels grups de força, els *siloviki*. Les diverses branques del poder no són independents i s'han eliminat els instituts autònoms i tota la competència política. Hi ha hagut canvis en unes quantes lleis, com la de l'extremisme, l'electoral i l'elecció dels governadors. I, a més, la violència: les tortures, els assassinats polítics, la repressió per la força de les protestes populars... Allò que caracteritza més aquest escenari és l'exercici de pràctiques antijurídiques per part del poder. I tot això fa que el sentiment de por domini el comportament de la gent.

—**I Medvedev, quin paper hi té, en aquest escenari?**

—La improvisada aparició de Medvedev ha estat una reacció al fet que aquest escenari dominés tant. Al voltant d'aquesta figura hi ha alguns senyals que fan pensar que tornarem als temps daurats de l'any 2000-2001, al temps de l'esperança, d'una mica més de llibertat. Segurament no serà així, però a la societat hi ha la impressió que és una figura de transició.

*Natàlia Boronat
Moscou*